

ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΡΟΣ

Handwritten: 129 (ΕΣΥΝΕΡΓΟΝ)

ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΤΩΝ ΕΞ ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Α. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

1906

ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΡΟΣ

ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ ΤΩΝ ΕΞ ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Λαβών διαταγήν τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν, ὅπως ἀκολουθήσω ὑμᾶς εἰς Θεσσαλίαν, ἐξετάσω τὰς γαίας καὶ ὑποδείξω τὸ κατάλληλον μέρος πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἐξ Ἀγχιάλου προσφύγων ἐξετέλεσα τὴν ἐντολήν ταύτην καὶ ἐκθέτω ὑμῖν τὸ πόρισμα τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ ἐρεύνης μου, ὡς καὶ τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς τοιαύτη ἐγκατάστασις ἔσται δυνατὴ καὶ ἱκανοποιητικὴ διὰ τε τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοιοῦτου ἀποικισμοῦ.

Ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ καταλλήλου τόπου ἔλαβον ὑπ' ὄψει τὰ ἑξῆς :

- 1) Τὸ ὑγιεινὸν τοῦ κλίματος.
- 2) Τοποθεσίαν μὴ ἀποτόμως διάφορον τῆς ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ καταστραφείσης Ἀγχιάλου καὶ ἐπομένως, εἰ δυνατόν, οὐχὶ μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἵνα ὑπάρχῃ στάδιον ἐργασίας διὰ τοὺς Ἀγχιαλίτας καὶ ἐν θαλασσίαις ἔργοις ἰδίᾳ χάριν ἀλιείας, περὶ ἣν μετὰ τέχνης καὶ ἐμπειρίας πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀγχιάλου ἠσυχολοῦντο.
- 3) Τὴν ὑπαρξίν καλλιεργησίμου γῆς ἱκανῆς ἐκτάσεως, ὅπως διὰ τῆς καλλιεργείας αὐτῆς ζῶσιν ἐν ἐπαρκείᾳ καὶ προάγονται ἐν εὐημερίᾳ οἱ ἐξ Ἀγχιάλου πρόσφυγες.
- 4) Ἐδαφος πρόσφορον διὰ ποικίλλην καλλιέργειαν καὶ εἰ δυνατόν καὶ κατάλληλον ἐν μέρει διὰ βαθμιαίαν φύτευσιν προσεχῶς μικρῶν ἀμπέλων, ἀφοῦ ἡ ἀμπελοργία ἦτο ἐκ τῶν κυριωτέρων ἔργων τῶν Ἀγχιαλιτῶν.
- 5) Τόπον βοσκήσιμον ἐπαρκῆ χάριν τῶν κτηνῶν ὧν ἡ ὑπαρξίς καὶ συντήρησις εἶνε συναφῆς πάντοτε πρὸς τὴν γεωργίαν.
- 6) Τὴν ὑπαρξίν ἐγγύς που καυσοξύλων ἐπαρκῶν διὰ τε τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ νέου συνοικισμοῦ.
- 7) Τὴν ὑπαρξίν, ὡς οἶόν τε ἐγγύτερον, λίθων δι' εὐθηνὰς οἰκοδομᾶς.
- 8) Τὴν ὑπαρξίν ἐπαρκοῦς ὕδατος καλῆς ποιότητος, ποσίμου διὰ τε τοὺς κατοίκους καὶ διὰ τὰ κτήνη αὐτῶν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους καὶ ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν καὶ διὰ μικρὰς ἔστω ἀρδεύσεις ἀγρῶν ἢ τοῦλάχιστον κήπων.

Καὶ 9) Συγκοινωνίαν εὐκόλον.

Ἐκ τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας μοι ἐδώκατε, οἱ ἐξ Ἀγχιάλου πρόσφυγες ἀνέρχονται σήμερον ἐν Ἀθήναις εἰς 500 ὡς ἐγγιστα οἰκογενείας καὶ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ περὶ τὰς 200 ἄλλας οἰκογενείας Ἀγχιαλιτῶν

διαμενούσας εισέτι ἐν Βουλγαρία ἢ καὶ ἀλλαχόσε, ὡς πρόσφυγες πλησίον συγγενῶν καὶ φίλων ἢ διαμένουσιν εισέτι εἰς τὰ ὀλίγα ἀκόμη ἀπομειναντα οἰκήματα τῆς πυρποληθείσης πόλεως Ἀγχιάλου αἰσθανόμεναι καὶ αἱ οἰκογένειαι αὐταὶ τὴν ἀνάγκην καταφυγῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, εὐθύς ὡς ἀπαλλαγῶσι τῆς πεινικῆς καταδιώξεως ἐκ μέρους τῆς βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, ἣτις διὰ τὰ ἐν Ἀγχιάλῳ συμβάντα τῆς ἀμύνης τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν, κρατεῖ πολλοὺς ἐκεῖ, δεσμεύσασα δι' ἐγγυήσεων χρηματικῶν ὑπερόγκων καὶ τέλος εὐθύς, ὡς δι' ἄλλους ἐξ αὐτῶν ἀρθῶσι τὰ κωλύματα τῆς ἀμέσου ἐκ Βουλγαρίας ἀναχωρήσεως, ἔνθα κατὰ τὰς ὑμετέρας πληροφορίας δὲν δύνανται νὰ παραμένουσιν, εἰ μὴ ἐκβουλγαρίζομενοι ἐν Σχολείοις καὶ ἐν Ἐκκλησίαις Βουλγαρικῆς καὶ ἀπαρνούμενοι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐθνότητα καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῶν. Οὕτω πρόκειται περὶ ἐγκαταστάσεως ἐν Ἑλλάδι 700 οἰκογενειῶν ὡς ἔγγιστα ἐξ Ἀγχιάλου. Μοι ἐδηλώσατε δὲ ρητῶς ὅτι δέον νὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου μελέτῃ μου, ὅτι οἱ Ἀγχιάλιται ἐπιθυμοῦσιν ἐπιμόνως νὰ μὴ διασπασθῶσι καὶ διασκορπισθῶσι κατὰ τὸν νέον ἀποικισμόν, ἀλλὰ νὰ ἀποτελέσωσι καὶ ἐν τῷ νέῳ ἀποικισμῷ ἓνα καὶ μόνον, ἀδιαίρετον συνοικισμόν ἐν ἀγροτικῇ πόλει, ἣτις ἀποτελοῦσα ἰδίαν κοινότητα κληθήσεται Νέα Ἀγχιάλος, προωρισμένη νὰ συνεχίσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν πρόδον τῆς ἀπὸ μακρῶν αἰῶνων διατηρηθείσης πόλεως Ἀγχιάλου.

Τόποι διὰ μέγαν συνοικισμόν ἐν Θεσσαλίᾳ.

Τόπους διὰ μέγαν συνοικισμόν ἐν Θεσσαλίᾳ ἀνεζητήσαμεν κατ' ἀρχὰς παρὰ τὴν Παρῶλιαν Τσάγεζι. Ἀλλὰ ταχέως παρητήθημεν τῆς ἰδέας αὐτῆς, ὅταν ἐβεβαιώθημεν ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο δὲν κέντηται ἐκτάσεως γαιῶν διαθεσίμους πρὸς συνοικισμόν ἐν αὐταῖς καὶ συντήρησιν διὰ τῆς καλλιεργείας 700 ὄλων οἰκογενειῶν, ἀφ' οὗ ὑπάρχει ἐκεῖ ὁ ἱκανὸς πυκνὸς κατωκημένος συνοικισμὸς Πυργητοῦ καὶ ἄλλα χωρία μὴ ἀφήνοντα ἀκαλλιέργητα εἰμὴ ἐλώδη ἐδάφη δυσκόλως ἀποξηραινόμενα λόγῳ τῶν ἀπαιτουμένων μεγάλων δαπανῶν καὶ δάση, ὧν ἡ ἐκχέρσωσις δὲν θὰ ἐπετρέπετο, ἀλλ' οὐδὲ εἶνε οἰκονομικῶς εὐκόλον καὶ πρόχειρον οὐδὲ συμφέρον νὰ μεταβληθῶσι τὰ δάση εἰς ἀγρούς. Ἀφ' οὗ μάλιστα καὶ τοῦτο, ἂν ἐγένετο, θὰ ἀπῆται μακρὸν χρόνον, καθ' ὃν δὲν θὰ εἶχε πῶς νὰ ζήσῃ ἐν τῷ μεταξύ ὁ νέος ἀγροτικὸς πληθυσμὸς. Ἐκτὸς δὲ τῶν λόγων τούτων ἀρκεῖ μόνον ὁ λόγος τῆς ὑγεινῆς τοῦ τόπου αὐτοῦ καταστάσεως, ἵνα μὴ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ Τσάγεζι, ἀφ' οὗ ἐπικρατοῦσιν ἐκεῖ οἱ ἐλώδεις πυρετοί, πρὸς οὓς δὲν εἶνε ἐξφοκωμένοι οἱ ἐξ Ἀγχιάλου προερχόμενοι, ὧν ἡ ἀντοχὴ εἰς ἐλώδεις πυρετοὺς θὰ ἦτο πολὺ μικρὰ καὶ ἐπομένως ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς θὰ ὑφίσταντο οἱ νέοι κάτοικοι οἱ εἰς ὑγεινὸν τόπον μέχρι τοῦδε ζήσαντες σοβαρὰν δοκιμασίαν ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ὑπαρξίν αὐτῆν τοῦ νέου ἀποικισμοῦ, ὅστις πιθανῶς θὰ ἠναγκάζετο λίαν ἐνωρὶς νὰ

διαλυθῆ, ὡς συνέβη ἄλλοτε εἰς ἀποικισμόν Πολωνῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς παραλίαν βορειότερον αὐτῆς κειμένην καὶ καλουμένην Παπαποῦλι. Τὸ Τσάγεζι μετὰ τὴν ἐξυγιάνσιν αὐτοῦ θὰ δυνηθῆ νὰ διαθρέψῃ ἐκ τῶν παρ' αὐτὴν καλλιεργησίμων τόπων μικρὸν τινα συνοικισμόν ἀγροτῶν ἐκ 200 λ. χ. οἰκογενειῶν, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπαρκέσῃ διὰ συνοικισμόν 700 οἰκογενειῶν, ἀγροτικῶν, οἷος ἔσται ὁ τῆς Νέας Ἀγχιάλου.

Παραιτηθέντες τῆς ἰδέας τοῦ Τσάγεζι ὡς καὶ τῆς πρὸς Βορρᾶν αὐτῆς παραλίας Παπαποῦλι διὰ τοὺς ἐκτεθέντας σοβαροὺς λόγους ἐστρέψαμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν πρὸς τὰ Στεφανοβίκεια ἐθνικὰ κτήματα.

Ἐκ τούτων δύο συνεχῆ μεγάλα κτήματα Ριζόμυλος καὶ Χατζήμισι μεταξὺ Βελεστίνου καὶ Λαρίσης τὰ ἔχοντα μεγάλην σχετικὴν ἔκτασιν κατοικοῦνται ὑπὸ πληθυσμοῦ γεωργῶν ἱκανῶς πυκνοῦ, ὥστε δὲν ὑπάρχει διαθέσιμος τόπος ἱκανῆς ἐκτάσεως διὰ συνοικισμόν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τῶν Ἀγχιαλιτῶν, ὑπὸ ὑγεινὴν δὲ ἐποψίν δὲν εἶνε τὰ κτήματα ταῦτα ἄφογα, ὡς συνορεύοντα μὲ τὴν λίμνην Κάρλαι, ἣς αἱ ὄχθαι ἀποτελοῦνται ἐκ τελμάτων, τρεφόντων ἀπείρους κώνωπας φορεῖς ἐλωδῶν πυρετῶν.

Τὸ σχετικῶς μέγα Στεφανοβίκειον κτήμα Τσαμᾶς (Καρδίτσης) σχεδὸν ἔρημον κατοίκων, ἐκτάσεως 35 χιλιάδων στρεμμάτων οὐχὶ καὶ τούτων πάντων καλλιεργησίμων, ἀρκεῖ μὲν διὰ συνοικισμόν 100 ἢ 150 τὸ πολὺ οἰκογενειῶν, ἀλλ' οὐδέποτε πλείονων. Ἡ συγκοινωνία αὐτοῦ εἶνε πολὺ πλημμελὴς καὶ δυσχερῆς. Ἐν ἄλλο Στεφανοβίκειον κτήμα Σαρασλάρ ἀποτελούμενον ἐξ 27 χιλ. στρεμμάτων εἶνε ἐπίσης ἀνεπαρκὲς διὰ μέγαν συνοικισμόν. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα Στεφανοβίκεια κτήματα μεμονομένα, μικρότερα ἀκόμη ἢ εὐρισκόμενα ἐν τῇ περιφερείᾳ Τρικκάλων καὶ Καρδίτσης, ὅπου ὁ ὑπάρχων ἐν αὐτοῖς γεωργικὸς πληθυσμὸς εἶνε σχετικῶς πυκνότερος καὶ ἐπιδέχονται μὲν καὶ ταῦτα, ὡς καὶ πάντα τὰ Στεφανοβίκεια κτήματα ἐγκατάστασιν νέων προσθέτων γεωργῶν, ἀλλ' οὐχὶ πλείονων τῶν 50 καὶ ἐν τισι τούτων μέχρις 100 τὸ πολὺ καὶ οὐδαμοῦ τούτων ἐν τῷ αὐτῷ συνοικισμῷ 700 ὄλων οἰκογενειῶν, ὅσαι εἶνε αἱ τῶν Ἀγχιαλιτῶν.

Περισσότερον ἤλκυσαν τὴν προσοχὴν ἡμῶν δύο περιφέρειαι Νοτιοδυτικῶς τῆς Λαρίσης καὶ εἰς μέσην ἀπόστασιν 30 χιλιομέτρων ἀπ' αὐτῆς, ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν κατὰ συνέχειαν ὁμόρων ἐθνικῶν κτημάτων. Ἐκ τούτων ἡ μία περιφέρεια ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κτημάτων Ἀμαραλάρ (Στεφανοβικείου) καὶ Ταουσάνη (Ζαππείου). Ἐγγὺς αὐτῶν εδρῖσκειται καὶ ἕτερον Ζάππειον κτήμα τὸ Τικελί. Τῶν τριῶν αὐτῶν ὁμοῦ ἢ ἔκτασις ἀποτελεῖται ἐξ 80 ὡς ἔγγιστα χιλιάδων στρεμμάτων τῶν πλείστων καλλιεργησίμων, ἀραιότατα δὲ κατωκειμένων. Ἡ ἄλλη περιφέρεια ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων ὁμόρων ἐπίσης ἐθνικῶν Στεφανοβικείων κτημάτων, Χατζημουσταφάλάρ, Κουτομπασάρ, Χασιρλικ καὶ Μέγα Χαλίτσι, ἐκτάσεως ὄλων ὁμοῦ 75 ὡς ἔγγιστα χιλιάδων στρεμμάτων. Πλησίον αὐτῶν καὶ κατὰ συνέχειαν εὐρίσκονται τὰ ἐπίσης ἐθνικὰ Ζάππεια κτήματα Σουεκλί

ποθήκας τῆς Τραπεζῆς, ἥτις θὰ ἔδιδε τοιοῦτον δάνειον, ὅπως πωλῆται ἀποκλειστικῶς ὑπ' αὐτῆς καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν γεωργῶν καὶ μετ' ἔγκρισιν αὐτῶν, ἵνα κρατῆται ἐκ τοῦ προϊόντος αὐτοῦ ἡ ἔτησία δόσις καὶ τὰ ὀλίγα τῆς ἐναποθηκεύσεως ἐξοδα καὶ ἐπιτρέφεται τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν εἰς τοὺς παραγωγοὺς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ποσὰ καπνοῦ τὰ ὁποῖα παρέδωσαν. Πᾶσα ἰδιαιτέρα ἐκτὸς τῆς Τραπεζῆς πώλησις καπνοῦ θὰ θεωρηθῆται ὡς λαθραία καὶ θὰ καταδιώκηται ὅ τε πωλῶν καὶ ὁ ἀγοράζων. Ἡ ἐγγύησις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τοιαύτην σύμβασιν θὰ θεωρηθῆ ἴσως ἀναγκαία. Εἰς τοὺς Ἀγχιαλίτας θὰ παρέχεται τὸ δικαίωμα τῆς πληρωμῆς καὶ μεγαλειτέρων ἐτησίως δόσεων πρὸς ταχύτεραν τοῦ χρέους ἀπόσβεσιν ἢ καὶ πρὸς ἐξόφλησιν μερικὴν ἢ ὀλικὴν καὶ ὄλου τοῦ χρέους εἰς πᾶσαν ἐποχὴν. Ἡ διάταξις αὕτη εἶνε ἀναγκαία, διότι ὑπάρχει ἐλπίς διὰ τοὺς πολλοὺς διὰ τε τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς φιλοπονίας των καὶ διὰ τοῦ προϊόντος τῆς ἀδιάστου εἰ δυνατόν πωλήσεως τῆς ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμίᾳ περιουσίας των νὰ πληρώσωσι πολὺ ἔνωρις μέρος ἢ καὶ ὄλον τὸ χρέος των, ὡς τοῦτο θὰ συμβῆ ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς ἐκ μέρους 100 περίπου οἰκογενειῶν ἀγροτικῶν συμπεριλαμβανομένων εἰς τὸν ἄνω κατάλογον τῶν 500 ἐν ὄλῳ οἰκογενειῶν καὶ προερχομένων ἐκ τῶν εὐπορούντων γεωργῶν τοῦ παρὰ τὴν Ἀγχιάλου χωρίου Νταβουκλή, τὸ ὅποιον ἀπετέλει ἀδιάσπαστον μέρος τῆς Ἀγχιάλου γεωργικῶς καὶ ἐμπορικῶς. Τὰ ληφθησόμενα μέτρα διὰ τοὺς μὴ ἐκπληροῦντας τὰς πρὸς τὴν Τράπεζαν ὑπόχρεώσεις των ἢ σύμβασιν θὰ ὀρίξῃ. Ἡ ἀλληλεγγύη δὲν εἶνε δυνατὴ, ἀλλ' ἕκαστος θὰ εἶνε ἀτομικῶς ὑπόχρεως διὰ τὸ χρέος του.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω θὰ χρειασθῆ κεφάλαιον δι' ἐγκατάστασιν 500 γεωργικῶν ἐξ Ἀγχιάλου	Δρ. 3,500,000
Καὶ 100 οἰκογενειῶν ἐγχωρίων διὰ γῆν κατ' ἀναλογίαν 65 στρεμμ. ἀγρῶν καὶ 55 στρεμμ. βοσκησίμων δι' ἕκαστον, ἐν συνόλῳ	» 250.000
Δι' ἕκαστον γεωργὸν ἐκ τῶν ἐγχωρίων αὐτῶν θὰ χρειασθῆ καὶ πίστωσις ἐφ' ἅπαξ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κεφαλαίου του δραχ. 1000 καὶ ἐν συνόλῳ	» 100,000
Ἐν ὄλῳ δραχ. 3,850,000	

Οἰκήματα οἱ τελευταῖοι οὗτοι θὰ κρατήσωσι, οἷα καὶ μέχρι τοῦδε ἔχουσιν.

Ἐν ὄλῳ ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν τοιαύτην γεωργικὴν ἐγκατάστασιν 600 οἰκογενειῶν δραχμαὶ 3,850,000.

Τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ὅρους θὰ ἠδύνατο νὰ χορηγήσῃ μετ' ἐγγύησιν ἐν ἀνάγκῃ τῆς Κυβερνήσεως ἢ Ἐθνικῆς Τράπεζας ἢ πολλὰ ἴμοι Ἑλληνικαὶ Τράπεζαι ἢ δι' ἐκδόσεως ὑπ' αὐτῶν εἰδικοῦ μετοχικοῦ δανείου ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον, τῶν μετοχῶν δυνάμενων νὰ ὀρισθῶσιν εἰς 50 δρχ. ἐκάστη μετ' ἄτομον ἠγγυημένον ὑπὸ τῆς Κυ-

βερνήσεως καὶ μετ' ἐτησίαν διὰ κληρώσεων ἐξόφλησιν εἰς τὸ ἄρτιον ἀναλόγου μέρους ἐξ αὐτῶν, διὰ τοῦ προϊόντος τοῦ ἐτησίου χρεωλυτοῦ τοῦ δανείου. Ἀλλὰ ταῦτα ἄλλοι εἶνε ἀρμόδιοι νὰ κανονίσωσιν. Ἐγὼ τοῦτο μόνον ὑποστηρίζω μετὰ μελέτην τοῦ ζητήματος ὑπὸ γεωπονικὴν ἔποψιν ὅτι ἡ ἐγκατάστασις τῶν γεωργῶν Ἀγχιαλιτῶν ὑπὸ τοὺς ὅρους οὓς ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω θ' ἀποβῆ εὐτυχῆς μὲν δι' αὐτοὺς, οἰκονομολογικῶς δὲ ἱκανή ὥστε νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀσφαλῶς δάνειον μέχρι δρ. 3,850,000. Αἱ τοκοχρεωλυτικαὶ δόσεις ἀνάγκη καθ' ἡμᾶς νὰ ὦσιν ἀπαιτηταὶ μόνον ἀπὸ τοῦ τρίτου ἔτους τῆς ἐγκαταστάσεως. Ἀλλὰ θὰ ἀπαιτηθῆ ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, τοῦ διὰ καθαρῶς γεωργικὸν κεφάλαιον προωρισμένου, καὶ ἄλλο ποσὸν χάριν ἐγκαταστάσεως τῶν διαφόρων ἐπιτηδευματιῶν οἰκογενειάρχων ἐξ Ἀγχιάλου ἀνερχομένων εἰς 200 ὡς ἔγγιστα, ἦτοι δι' οἰκήματα αὐτῶν μετὰ παραρτημάτων ἀναλόγων πρὸς τὸ ἐπάγγελμά των δρ. 1800 δι' ἕκαστον, ἐκτὸς τοῦ δωρεάν ἐκ δύο στρεμμάτων οἰκοπέδου δι' ἕκαστον καὶ ἐπομένως ἐν συνόλῳ Δρ. 360,000

Καὶ διὰ κεφάλαια ἐργασίας καὶ συντηρήσεως ἐπὶ ἔτος	» 600,000
Ἐν τοῦλάχιστον ἔτος	» 960,000
Ἦτοι ἐν ὄλῳ δραχ. 960,000	

Καὶ τῶν μὲν οἰκοδομῶν τὸ τοκοχρεωλύσιον ἐκ δραχμῶν 126 δύναται νὰ θεωρηθῆ ἀσφαλῆς ἐπὶ ὑποθήκῃ αὐτῆς τῆς οἰκίας. Διὰ τὸ κεφάλαιον ὅμως ἐργασίας καὶ συντηρήσεως αὐτῶν ἐπὶ ἐν ἔτος δὲν εὐρίσκω οἰκονομολογικὸν συνδυασμὸν ἐξασφαλίσεως αὐτοῦ. Μᾶλλον τοῦτο εἶνε ἀντικείμενον πατριωτικῆς κατὰ τὸ δυνατόν ἐπιχειρήσεως. Ἐν τέλει θὰ ἦτο κατ' ἐμὲ λίαν ἐνθαρρυντικὸν διὰ τοὺς πρόσφυγας ὁμογενεῖς τοὺς θέλοντας νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν Ἑλλάδι νὰ ἐπιτραπῆ διὰ νόμου ἢ εἰσαγωγῆ τῶν ἐξ Ἀνατολικῆς Ρωμίας κτηνῶν αὐτῶν, ἰδίᾳ τῶν ἐργατικῶν ἐλευθέρων φόρων εἰσαγωγῆς, ἀφ' οὗ ἐπινοηθῶσι τρόποι ἐλέγχου, ἵνα μὴ κατὰ κατάχρησιν εἰσάγωνται καὶ ζῶα προωρισμένα διὰ σφαγῆν ἢ δι' ἐμπόριον. Ἐπίσης θὰ ἦτο δίκαιον, ἵνα οἱ ἐγκαθιστάμενοι ἐκ τῶν προσφύγων τὸ πρῶτον ἤδη ὡς γεωργοὶ ἀπαλλαγῶσιν ἐπὶ τινὰ ἔτη παντὸς ἀμέσου φόρου (ἀροτριῶντων λ. χ. δημοσίου καὶ δημοτικοῦ), ἵνα εὐκόλως ἀναλάβωσιν οὗτοι τὰς δυνάμεις των ἐν τῇ νέῃ τόπῳ, ὅπου πάντοτε κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη θὰ ἀπαντήσωσι δυσκολίας, ἃς θὰ ὑπερνικήσωσι μόνον διὰ πολλῆς φιλοπονίας, δι' ἐντιμότητος, διὰ φιλονομίας καὶ δι' οἰκονομίας αὐστηρίας, προσόντων, ἅτινα εὐτυχῶς καθ' ὅλας τὰς πληροφορίας ὅσας ἦτο δυνατόν νὰ συλλέξω, κοσμοῦσι τοὺς Ἀγχιαλίτας εἰς οὓς παρέχω τὴν μικρὰν συνδρομὴν μου διὰ τῆς παρούσης γνωμοδοτικῆς γεωπονικῆς ἐκθέσεως, ἣν παρ' ἐμοῦ ἐζητήσατε.

Ὡς βλέπετε, δὲν ἠθέλησα νὰ παραστήσω τὰ πράγματα τόσον εὐκόλα, ἵνα σὰς παράσχω προσωρινὴν εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ προσεπάθησα καλῶς ν' ἀναμετρήσω ἅπασας τὰς δυσκολίας καὶ πάσας τὰς ἀπαιτουμένας καὶ ἀπολύτως ἀναγκαίας δαπάνας τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τῆς ἐργασίας,

ἵνα μὴ ἀποτύχη ἐξ ἀνεπαρκείας μέσων, ἐκ κακῆς ἐκλογῆς τοῦ τόπου καὶ ἐκ κακῶς ἐννοουμένης οἰκονομίας τὸ μέγα αὐτὸ ἔργον. Διότι αἱ συνέπειαι τοιαύτης ἀποτυχίας δὲν θὰ εἶνε μόνον ὀλέθριαι διὰ τοὺς πρόσφυγας, ἀλλ' εἰς τὰ καίρια ἐπιβλαβῆς εἰς μέγιστα ἔθνικα συμφέροντα. Ἐνῶ τοῦναντίον ἡ ἐπιτυχία τῶν Ἀγχιαιτιῶν καὶ τῶν προσφύγων ἐν γένει ἐγκατάστασις καὶ ὑπὸ ἔθνικὴν καὶ ὑπὸ οἰκονομικὴν διὰ τὴν χώραν ἡμῶν ἔποψιν θὰ ἀποβῆ λίαν ἐπωφελής. Πολλοὶ Ἕλληνες συστηματικοὶ γεωργοὶ ἐκ Ρουμανίας καὶ ἐκ Βουλγαρίας θὰ ἀγοράζωσιν ἐν μέλλοντι δι' ἰδίων αὐτῶν κεφαλαίων καὶ δι' ἰδίων αὐτῶν κεφαλαίων θὰ καλλιεργῶσι γαίαις ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ πολλαὶ ἐπαρχίαι ἰδίαι ἐν Θεσσαλίᾳ ἀραιότατα κατοικοῦνται καὶ ἐπιπολαίως καλλιεργοῦνται μόνον δι' ἔλλειψιν κεφαλαίων, ἐπομένως καὶ χειρῶν.

Ἐγκατάστασις ὅμως γεωργικὴ ἀνευ κεφαλαίων ἀναλόγων, ὅσα μετὰ πάσης ἐφικτῆς οἰκονομίας ὑπελόγισα ἐν τοῖς ἀνωτέρω, δὲν εἶνε δυνατὴ ἔστω καὶ ἂν δοθῶσι δωρεὰν γαῖαι καὶ οἰκήματα ἀκόμη.

Ἐν Τίρυνθι τῇ 14 Δεκεμβρίου 1906.

ΣΠΥΡ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γεωργικοῦ Σταθμοῦ Τίρυνθος.

